

GIEK ÅRSBERETNING 2001

Innhold

- 2 Viktige begivenheter
- 3 Hva gjør GIEK
- 3 Nøkkeltall
- 4 Adm.dir. har ordet
- 5 GIEKs administrasjon
- 6 Styrets beretning
- 8 Ny organisering
- 9 Konkurransedyktige produkter
- 10 Forsvarlig beslutningsgrunnlag
- 11 U-landsordningen
- 12 GIEK Kredittforsikring AS
- 14 Gjenvinningsarbeid og gjeldslette
- 15 Erstatninger og avsetninger for fremtidige tap
- 16 Resultatregnskap
- 17 Balanseregnskap
- 18 Noter til regnskapet
- 20 Nøkkeltall for særordninger
- 21 Prosjekt NYTTIG nærmer seg slutten
- 22 Informasjon om garantitilbudet
- 23 Ordforklaringer

Viktige begivenheter i 2001

- ■ ■ GIEK Kredittforsikring A/S startet som selvstendig selskap
- ■ ■ Omorganisering etter bransje i Garantiavdelingen
- ■ ■ Kontrakt tegnet om nytt regnskaps- og saksbehandlerværktøy
- ■ ■ Stortinget hevet tilsagns- og ansvarsrammen til NOK 40 mrd
- ■ ■ Pakistan stoppet å betale på sine forpliktelser til GIEK
- ■ ■ Inntektsførte premier over NOK 100 mill for første gang
- ■ ■ Ny avdelingdirektør på Administrasjonsavdelingen

Hva gjør GIEK?

Den som skal eksportere varer eller tjenester vil ofte ha et behov for å forsikre seg mot risikoen for at betaling ikke finner sted. Ofte vil kjøperen kreve finansiering av leveransen. Især hvis det anses at risikoen, det være seg politisk eller kommersielt, er høy, vil behov for vår avdekning melde seg.

500 mrd USD i eksportleveranser dekkes av verdens garantiinstitutter årlig. GIEK sikrer at norske eksportører får tilsvarende garanti-tilbud som det eksportører i andre land tilbys. GIEKs poliser og vilkår er fullt ut konkurransedyktige internasjonalt.

GIEK kan dekke risikoen både i perioden mellom kontraktsinngåelse og levering og etter levering. Den politiske risiko ved investeringer i utlandet kan også avdekkes.

Hvis kredittiden er under 2 år, vil dette dekkes av GIEK Kredittforsikring AS, som er

eid av GIEK. Er kjøperen ikke i et av de bedre OECD-land, gir GIEK selskapet reforsikring.

Det er et krav fra myndighetene at virksomheten skal gå i balanse på lang sikt. Premie-nivået for politisk risiko er regulert gjennom OECD.

GIEK har opparbeidet egen kompetanse for å vurdere både den politiske og kommersielle risikoen. I større og kompliserte saker som shipping, offshore etc. vil vi bruke eksterne rådgivere i tillegg. Det er et nært og hyppig samarbeid med de andre statlige garantiinstituttene gjennom Bern-Unionen både i enkeltvurderinger og om utvikling av vilkårene.

GIEKs styre, på 7 personer, utpekes av myndighetene, men opererer uavhengig. Avgjørelser i enkeltsaker kan ikke påklages. Nærings- og handelsministeren har det parlamentariske ansvaret for GIEK. ■ ■ ■

Nøkkeltall for Alminnelig garantiordning

Mill. kr.

I løpet av året	(Antall poliser i parentes)	2001	2000	1999
Nye søknader	(150)	19.746	(157) 12.583	(139) 11.747
Nye tilsagn	(95)	9.066	(111) 10.924	(105) 10.630
Økning i garantiansvar		1.574	2.694	3.262
Premieinntekter		116	93	48
Erstatningsutbetalinger		47	55	37
Gjenvinninger		9	8	2
Driftsresultat		-78,1	-1,4	8,8
Årsresultat		-45,4	20,7	25,7
Ved utgangen av året				
Utestående tilsagn	(71)	7.691	(77) 7.015	(68) 7.251
Utestående poliseansvar	(249)	10.540	(237) 8.972	(194) 7.941
Utestående fordringer		155	106	56
Tapsavsetninger		608	481	386

Det aller vesentligste av ny garantigivning skjer under Den Alminnelige Garantiordning som inntil i fjor het Samfunnsdelen. Tall for de øvrige ordningene er finnes i tabellene på side 20.

Adm.dir. har ordet

2001 var et urolig år på mange måter. Den meget problematiske økonomiske utvikling i Japan fortsatte. Likeså den svake utviklingen i USA og i enkelte europeiske lands økonomi. Terroren på Manhattan 11. september skapte ytterligere press og usikkerhet, nå også ved ny dynamikk i politiske prosesser i en rekke regioner der konsekvensene er uoversiktelige.

Nedgangen på verdens børser og markeder har også vært dramatisk. Vi opplevde kjempekonkurser, som Enron i det private marked, og i realiteten det samme med Argentina da de i desember erklærte seg ute av stand til å oppfylle sine betalingsforpliktelser. GIEK har for øvrig ubetydelig utestående ansvar på Argentina.

Norske eksportører har gitt fornyet tillit til GIEK i denne perioden. Vårt stadig økende garantiansvar tyder på at det er behov for tilbudet om risikoavdekning, og at det er konkurransedyktig. Etterspørselen har vært stor, og vi har fått utvidet våre rammer ved to anledninger i løpet av året. Vi har bare i svært begrenset grad måttet stenge for garantigivning på enkeltland.

Norge har vedtatt å avbinde bistanden og bevilget midler til såkalte ubundne blandede kreditter. Det er gledelig at det derfor er fattet ny politisk interesse for å bedre garantitilbudet til disse landene. Garantirammen for 2002 ble imidlertid ikke øket, og garantiordningen har derfor fortsatt ikke kapasitet til nye saker.

GIEK bistår Utenriksdepartementet i Parisklubben og med å gjenvinne fordringer mot stater. Det aller meste relaterer seg til engasjementer inngått på 70-tallet. I løpet av 2001 har også Pakistan og

Zimbabwe misligholdt lån. For Pakistans vedkommende er restrukturering foretatt i Parisklubben.

Arbeidet med å slette gjelden til de fattigste landene fortsetter. Jugoslavia ble innvilget betydelig gjeldsslette i 2001. Dette viser at også mer velstående land kan få slettet sin gjeld. Vi har tradisjonelt ansett mulighetene for gjenvinning som gode på slike land. Med denne nye tendensen er det fare for at risikoen for tap ved politisk risikodekning stiger betydelig. Det er derfor uheldig at det fremdeles ikke er politisk avklart at GIEK skal bli kompensert når gjeldsslette innvilges på grunnlag av føringer i norsk bistands- og utenrikspolitikk.

Første driftsår for vårt datterselskap, GIEK Kredittforsikring A/S, som tilbyr kundekredittforsikring for korte kreditter, viste et lite driftsmessig overskudd. Tatt i betraktning at dette var selskapets første driftsår, er vi meget fornøyd med resultatet av omleggingen. GIEK Kredittforsikring har utvidet sitt produktspekter, innledet samarbeid med Credit Alliance og opprettholdt sitt volum og sin kundebase med profil for små- og mellomstore bedrifter. Aktiviteten viser at det er behov for et godt tilbud til disse bedriftene.

Kundekredittforsikring internasjonalt er ellers preget av at de store selskapene blir større ved sammenslåinger. Verdensmarkedet domineres nå av de tre store, NCM/Gerling, Coface og Hermes/Euler. Med GIEK Kredittforsikring A/S sitt samarbeid med Credit Alliance er alle tre grupperinger representert i det norske markedet, hvilket skulle tilsi et godt totalt tilbud til den norske eksportindustri.

Utviklingen for mellomlange og lange kreditter avspeiler at det internasjonalt også er stor oppmerksomhet knyttet til avdekning av politiske risiki i spesielt Asia og Latin Amerika. Vi ser en rekke større internasjonale prosjekter som krever økt samarbeid med andre lands garantiinstitutt og økt fleksibilitet og effektivitet. I denne sammenheng er det interessant å se at det ser ut til å være økt kapasitet i det private

markedet for risikodeling, spesielt innenfor området investeringsgarantier. Vi må legge til grunn at det i de kommende år vil bli økt behov for å reforsikre andre garantiinstitutt og dele risiko, ikke bare ut fra de aktuelle saker, men også ut fra å søke en aktiv holdning til risikoen i egen portefølje.

Vi har vektlagt oppfølgingen av arbeidet i OECD i vårt daglige virke, spesielt på områdene miljø og korrupsjon. Vårt seminar i februar med disse temaene var det meget god oppslutning om. Våre strengere vilkår i disse relasjoner blir innført samtidig med at andre garantiinstitutt gjør det samme. Vårt inntrykk er at norske eksportører har god forståelse både for alvoret i problemene, og nødvendigheten av å treffe konkret tiltak. Vi retter en takk til bidragsyterne som klarte å virkeliggjøre problemstillingene og til deltakerne som med sitt engasjement bidro til kvaliteten på seminaret.

2001 har vært et år med sterke utfordringer internt. Et helt nytt regnskaps- og saksbehandlersystem er under utarbeidelse. Et stort antall datakonsulenter har i samarbeid med GIEKs egne ansatte arbeidet mye med denne viktige oppgaven. Vi håper vi har klart å unngå at dette har skapt problemer i vår kontakt med kundene. Vi nærmer oss tiden det skal implementeres, og vi er i rute med hensyn til budsjett. Det nye systemet er også et betydelig økonomisk løft for organisasjonen. Utskiftningen av nåværende systemer har sitt utspring i krav fra statlige myndigheter. Vi håper fornyelsen også vil komme våre kunder til gode.

Det var et stort tap både faglig og menneskelig da vår kollega over lang tid, avdelingsdirektør på Økonomi- og administrasjonsavdelingen, Ola Nørstebø, gikk bort 1. juni. Inger Johanne Bjørnstad er ansatt som hans etterfølger. ■■■

Erling Naper
Administrerende direktør

GIEKs administrasjon

Administrerende direktør
Erling Naper

Viseadministrerende direktør
Edvard Stang

Garantiavdelingen
Avd. dir. Øyvind Ajer
Kontorsjef Ole Whist
Vurdering av risiko knyttet til enkeltleveranser, eksempelvis vurdering av kjøpers kredittverdighet, eksportørs gjennomføringsevne, markedsmessige og teknologiske forhold og verdien av eventuelle sikkerheter.

Internasjonale forhold, strategi og utvikling
Avd. dir. Johan E. Mowinckel
Strategi, internasjonalt samarbeid, bank- og landvurderinger, informasjon, styresekretariat.

Økonomi- og administrasjonsavdelingen
Avd. dir. Inger Johanne Bjørnstad
Kontorsjef Harald Øien
Personal, budsjett, regnskap, moratorier, samt generelle administrative oppgaver.

Juridisk avdeling
Avd. dir. Thorvald Boye
Kontorsjef Lully C. Heje
Ertstatninger, gjenvinninger, utvikling av polisevilkår, dokumentasjon, avtaleinngåelser, depot, juridisk rådgivning.

Styrets beretning

Generelt om virksomheten

2001 var et tilfredsstillende år for GIEKs virksomhet. Nedgangen i verdensøkonomien synes å ha økt norske eksportørers behov for risikoavdekning. Den høye etterspørselen illustrerer behovet for og betydningen av GIEKs medvirkning til fremme av norsk eksport.

Vårt datterselskap GIEK Kredittforsikring AS (GK) hadde sitt første driftsår 2001. Utskillelsen har vært vellykket, og GIEK fremstår sammen med GK med et komplett tilbud om risikodekning av norske eksportkontrakter. GIEKs produkter og tjenester er konkurransedyktige internasjonalt. Styret har vektlagt fleksibilitet for å kunne tilby garantiavdekning tilpasset nye behov som norske selskaper har.

I løpet av 2001 mottok GIEK søknader på nesten NOK 20 mrd. Det var gledelig at Stortinget i revidert statsbudsjett for 2001 og senere i statsbudsjettet for 2002 vedtok å øke GIEKs garantiramme.

Garantirammen var ved utgangen av året utnyttet med NOK 20,1 mrd. av totalt NOK 35 mrd. I tillegg var det søknader for ytterligere om lag NOK 19 mrd. GIEK og datterselskapet GK medvirket til eksport for over NOK 8 mrd. i 2001.

GIEK hadde høye premieinntekter i 2001. Krig, terror og en kraftig nedgang i verdensøkonomien preget verdenssituasjonen i 2001. Risikoen i GIEKs portefølje har økt, og medført behov for høyere tapsavsetninger.

2001 var preget av at arbeidet med våre nye datasystem er omfattende og krever mye ressurser.

Det er avholdt 14 styremøter.

Rammevilkår

GIEKs primære mål er eksportfremme. Det er styrets vurdering at måloppnåelsen er meget god og driften viser akseptabel balanse. Styret mener at de rammevilkår som GIEK er underlagt er tilpasset det internasjonale finansielle miljøet. I all hovedsak er GIEKs rammevilkår hensiktsmessige.

Det internasjonale arbeidet med å avskrive gjeld har fortsatt. I 2001 er slik ettergivelse også blitt innvilget til land som ikke er blant de fattigste. Dette gjelder Jugoslavia. Gjeldsettergivelse fra Norge vil

bety at GIEK får betydelig reduserte innbetalinger fra debitorlandene. Stadig mer generøs gjeldsslette vil svekke balansen til alle ordninger. Styret har i tidligere år forutsatt at GIEK vil bli gitt kompensasjon for gjeldsettergivelse. Det er utilfredsstillende at det fremdeles ikke er kommet noen avklaring om dette.

Alminnelig garantiordning

Styret har behandlet mange garantisaker gjennom året. Garantiansvaret utgjorde 31. desember 2001 NOK 10,8 mrd inkl GIEKs reforsikring av GK, og tilsagn NOK 7,7 mrd. Gammel alminnelig ordning binder NOK 2,1 mrd av garantirammen.

Premieinntekter, erstatningskostnader og tapsavsetninger steg. Erstatningsutbetalingene var relativt lave, og Pakistan står som forventet for de største. Avsetningene mot fremtidige tap bygges stadig opp og utgjør nå NOK 607,5 mill. Det tilsvarer 5,7% av utestående ansvar. Styret anser at dette er tilstrekkelig.

Driftsresultat for 2002 ble på NOK -78 mill. etter tapsavsetninger på NOK 155 mill. Nettoresultatet ble også negativt, NOK 45 mill. Økt dollarkurs kombinert med den høye eksponeringen i USD har medført en betydelig kostnad i form av økte avsetninger. Underbalansen utgjør ved utgangen av 2001 ca NOK 22 mill, ca NOK 10 mill svakere enn året før. Styret anser at ordningen er i balanse.

Flere av de skipsengasjementene GIEK er involvert i, er store og knyttet til markedsrisiko. I løpet av 2001 har det ikke vært noen nye betydelige misligholdssaker. Styret har skipsporteføljen under spesiell oppsikt. Det er foretatt tilleggsavsetninger for de skipssaker som vurderes som spesielt risikofylte, og det må regnes med noen utbetalinger kommende år. Skip er den største varegruppen i porteføljen.

GIEK reforsikrer GKs risiko som er non-marketable. Definisjonen av hva som er non-marketable følger av EUs konkurranseregler og gjelder kredittid under 720 dager utenfor OECD-området, samt de svakeste OECD-landene. Dekningen omfattet i 2001 særlig fiskeeksport til Polen og Brasil. Det er relativt store tap, men også store gjenvinninger.

SUS/Baltikum-ordningen

Premietilskuddet var for 2001 satt til NOK 45 mill, hvorav NOK 35 mill ble benyttet. I samsvar med St. prp. nr. 1 ble det øremerket midler for samarbeid mellom russisk næringsliv og nordnorsk verkstedsindustri, men uten resultater. Det ble i 2001 stilt garantier og tilsagn for norsk eksport tilsvarende NOK 607 mill. Premietilskuddet begrenser sterkt muligheten til å gi store garantier på denne ordningen.

Risikoen i områdene ordningen omfatter er betydelig. Siden ordningen ble opprettet er risikoen noe bedret. For 2002 er premietilskuddet satt til NOK 25 mill. Styret er av den oppfatning at dette er lavt og forventer således full utnyttelse.

Ordningen utnyttes nå særlig av fiskeeksport, papir og leveranser av landbruksmaskiner.

U-landsordningen

Det ble utstedt én ny garanti i 2001, for en levering til Makedonia. Ordningen er i praksis fullt utnyttet. Ved årsslutt var NOK 1 440 mill. av en total garantiramme på NOK 1,5 mrd. bundet i form av gitte tilsagn og poliser. Det kan derfor ikke påregnes avdekning av nye større kontrakter med mindre gamle saker blir oppgjort eller faller bort.

Ordningen har for tiden erstatningsutbetalinger på Pakistan og Zimbabwe.

Det er meget stor etterspørsel etter kapasitet under denne ordningen. Styret mener derfor det bør vurderes å øke garantirammen.

Det pågår arbeid med sikte på å kunne gi garantier for ubundne blandede kreditter, dvs for leveranser fra andre land enn Norge i visse bistandsprosjekter. Styret mener GIEKs garantiapparat er velegnet til denne oppgaven og er innstilt på at GIEK gjør denne jobben.

Gammel portefølje

GIEK forvalter flere ordninger hvor det ikke lenger utstedes garantier; Gammel alminnelig ordning, Gammel særordning for utviklingsland samt ordninger basert på tidligere særskilte stortingsvedtak. Virksomheten dreier seg i stor grad om å inndrive fordringer fra engasjementer på

1980-tallet. Styret legger stor vekt på GIEKs medvirkning i gjenvinningsarbeidet gjennom Parisklubben og moratorieavtalene.

Det internasjonale arbeidet med gjeldslette har stor betydning for dette arbeidet. Deler av denne virksomheten omfattes av regjeringens gjeldsplan og det såkalte HIPC-initiativet. GIEK vektlegger oppfølgingen av kravene og implementeringen av gjeldslette. Dette er et prioritert arbeidsområde som krever betydelige ressurser.

Kundekredittforsikring

Innenfor kortsiktig kundekredittforsikring utgjør nå GIEKs datterselskap, GIEK Kredittforsikring AS, vårt tilbud. 2001 var selskapets første driftsår. Markedet for kundekredittforsikring var i 2001 fortsatt preget av pressede premier og høye erstatninger. Driftsresultatet ble derfor noe svakere enn forventet. Styret var fornøyd med første driftsår. Omfanget av non-marketable virksomhet øker, og viser behovet for vår medvirkning.

Det var i 2001 en konsolidering i bransjen internasjonalt, med to fusjoner blant de store europeiske kundekredittforsikringsselskapene. Det vil påvirke også det norske markedet siden de også er etablert her.

GIEK Kredittforsikring AS har som hovedmålsetting å nå ut til små- og mellomstore bedrifter for å hjelpe deres eksportfremme, og dette har selskapet lykket godt med.

Miljø og korrupsjon

Det er i OECD utarbeidet felles retningslinjer vedrørende miljø og korrupsjon. Retningslinjene går ikke alltid så langt som

GIEKs styre. Fra venstre Anne-Britt Evensen Norum, Bjørn Kaldhol, Harald Arnkværn, Rita Lekang og Thor Listau. Atle Brynestad og Sandra Riise er ikke med på bildet.

norske myndigheter hadde ønsket. Styret er likevel fornøyd med at det er oppnådd internasjonal enighet, og har iverksatt endringer i GIEKs vilkår.

Satsing fremover

Kompliserte saker med nye finansielle opplegg stiller nye utfordringer. Styret ser derfor positivt på videre utvikling av det samarbeid administrasjonen har med banker og andre finansinstitusjoner engasjert i norsk eksport. Styret vil fortsette arbeidet med å gjøre GIEK til en åpen og utadrettet organisasjon. Reforsikringsavtaler med andre lands garantiinstitutter

letter arbeidet for eksportørene og finansinstitusjonene i de mange sakene hvor en leveranse har komponenter fra flere land.

Arbeidet med GIEKs nye informasjons- og saksbehandlingssystem har prioritet. Systemet ventes implementert i andre halvår 2002. Arbeidet har pågått i drøyt ett og et halvt år. Arbeidet representerer et betydelig løft for organisasjonen og er en stor investering. Styret følger dette arbeidet nøye.

Styret legger vekt på aktivt informasjonsarbeid samt å styrke samarbeidet med Eksportrådet, NORAD, SND og NORFUND. ■■■

Oslo, 14 februar 2002

Harald Arnkværn

Harald Arnkværn (leder)

Anne-Britt Evensen Norum

Anne-Britt Evensen Norum (nestleder)

Atle Brynestad

Atle Brynestad

Bjørn Kaldhol

Bjørn Kaldhol

Rita Lekang

Rita Lekang

Thor Listau

Thor Listau

Sandra Riise

Sandra Riise

Ny organisering

Garantiavdelingen er delt i tre team etter bransje industri, offshore, og IKT & miljø. Industri inkluderer energi og kraftverk, offshore inkluderer skip, skipsutstyr og fiskeoppdrett, mens IKT & miljø i stort grad omfatter industrielt telekommunikasjonsutstyr og renseanlegg.

Tilsagn og ansvar fordelt på bransje

Annet/div. kap. varer 28%

Miljøteknologi 6%

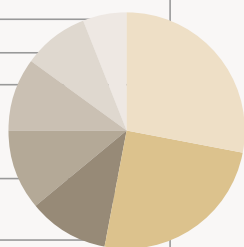
Skipsutstyr 9%

Energi 10%

Maskiner/utstyr 11%

IKT 9%

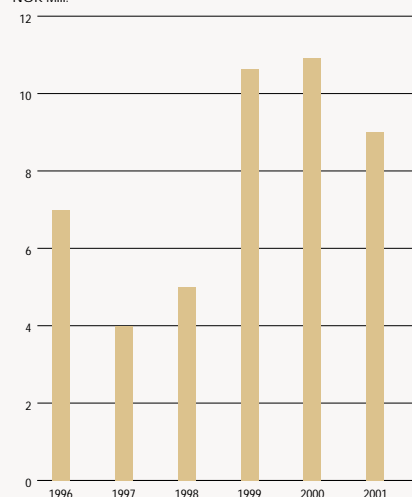
Skip 25%

GIEK er representert i svært mange bransjer. Skipsporteføljens andel er stor, men synkende.

Nye tilsagn

NOK Mill.

Det ble i 2001 utstedt garantitilsagn for over 9 mrd. kroner. GIEK mottok søknader for over 19 mrd. kroner. Stortinget har utvidet den totale rammen til 40 mrd. kroner og ga dermed rom til å behandle den store søknadsmassen.

Våre kunder kan nå i større grad forholde seg til samme saksbehandlere uansett hvor i verden de skal eksportere. Samtidig får saksbehandlerne på garantiavdelingen anledning til å sette seg grundig inn i de ulike bransjene med alle sine karakteristika og særegne risiki.

Samarbeid og Kompetanseutvikling

GIEK har et utstrakt samarbeid med banker, andre lands garantiinstitutt, Eksportrådet, Norad, Norfund og mange norske ambassader. En del av de kredittene GIEK dekker, ytes av utenlandske banker. Vi har også et meget godt samarbeid med Eksportfinans ASA som er den banken som hyppigst er långiver i saker med risiko-dekning fra GIEK, mens de største norske bankene er mest aktive i shippingsaker.

Kontakten med andre garantiinstitutt er institusjonalisert gjennom Bern Unionen. En rekke reforsikringsavtaler gjør at instituttene avlaster risiko der det faller naturlig. Gjennom OECD og Bern-Unionen skapes felles retningslinjer for garanti-virksomheten. Det utstrakte samarbeidet med kolleger i andre statlige og ikke statlige kredittforsikringselskaper, gir både nyttig informasjon og anledning til faglig utvikling. Med våre nordiske kolleger holdes det regelmessige møter med informasjonsutveksling og faglig fordypelse. Økt forståelse og kompetanse er noe som kontinuerlig søkes oppnådd, og vi anser deltakelse på kurs og kontakt med eksportører og relevante interesseorganisasjoner som viktig.

En kunnskapsbedrift

GIEK har fokus på analysen av kredittverdigheten til kjøper og debitor i hver enkelt leveranse (kreditt). Det er av av-

gjørende betydning for GIEK å holde høyt nivå på sin garantitekniske kompetanse, samt kompetansen på landrisikovurdering og økonomisk analyse.

Vi har en stab med et høyt akademisk og faglig nivå. Arbeidsoppgavene i GIEK spenner over et vidt spekter. De ansatte har utdannelse og erfaring innen forskjellige fagområder. Dette er med på å skape et interessant og utfordrende arbeidsmiljø.

GIEK hadde ved slutten av 2001 39 medarbeidere, hvorav 20 kvinner og 19 menn. Gjennomsnittsalderen for våre ansatte er 41,7 år; 45,9 år for menn og 37,8 år for kvinner.

I 2001 sluttet 4 av våre ansatte, dvs en turnover på 10,5%. Gjennomsnittlig ansettelsestid i GIEK er 9,9 år, og det er ingen vesentlig forskjell mellom kvinner og menn. 85% av GIEKs ansatte er utdannet ved universiteter eller høyskoler. Blant menn er denne andelen 100%, blant kvinner 70%. Lønn og sosiale godtgjørelser til de ansatte utgjorde NOK 16,7 mill. Sykefraværet var på 5,6%. ■■■

Konkurransedyktige produkter

Når det gjelder landrisikodekning og premier er GIEK fullt på høyde med det som tilbys i andre land. GIEK kommer også eksportørene i møte når det gjelder delleveranser fra 3.land og ulike finansieringsopplegg.

GIEKs produktspekter skal gjenspeile eksportørenes behov. Eksportørene har mulighet for avdekning av risiko i ulike faser av eksportleveransen eller investeringen, og for ulike typer risiki. Stadig flere benytter seg av vår kontraktsgarantipolise hvor eksportører kan få dekket selvkost ved produksjonen dersom kjøper skulle gå konkurs i produksjonsperioden, noe som kan skje plutselig i forbindelse valutakriser.

Politisk risiko knyttet til investeringer, herunder boikott og kontraktsbrudd, kan dekkes gjennom en investeringsgaranti. Risiko mot tap av anleggsmateriell brukt i utlandet kan dekkes, likeså bankenes risiko når de stiller ulike former for bondgarantier i forbindelse med norsk eksport, som for eksempel anbuds-, forskudds- eller fullførelsesgarantier. Se side 22 .

Norsk eksport – et begrep i endring

Produksjonen av varer og tjenester preges

i økende grad av en internasjonal arbeidsdeling der ulike komponenter i en kontrakt produseres i ulike land. Design, management og service utgjør gjerne en betydelig del av verdiskapningen, og dermed av kontrakten. For å møte denne globaliseringen av produksjonsstrukturene, har GIEK lempet på kravet til minimum norsk andel av kontraktene. Det må fremdeles godtgjøres at eksporten konkret kommer norske produksjonsmiljøer til gode.

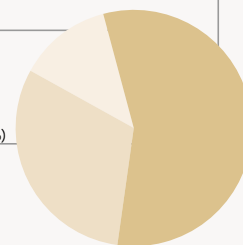
Når vesentlige andeler av produksjonen kommer fra land med garantiinstitutter som GIEK har reforsikringsavtale med, kan denne delen av risikoen avdekkes gjennom reforsikrings samarbeid. GIEK har avtaler med en rekke garantiinstitutter og arbeider for å inngå flere for at slik avlastning skal bli enklere og raskere. På denne måten slipper eksportøren å søke garanti i flere garantiinstitutt. ■■■

Poliser, fordelt på antall ansatte

Mer enn 100 ansatte (58%)

1–19 ansatte (12%)

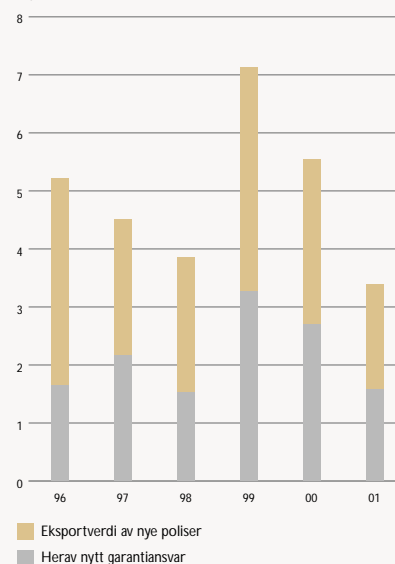
20–99 ansatte (30%)

GIEK føler et spesielt ansvar for små og mellomstore eksportører. Blant GIEKs kunder står slike bedrifter for 42% av polisene.

Nye poliser

NOK Mill.

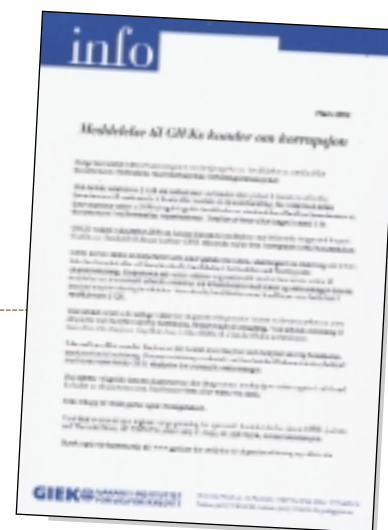

Det er stor variasjon i antall og størrelsen på de polisene GIEK utsteder fra år til år. Eksportverdien utgjør gjerne det dobbelte av selve garantiansvaret. Grafen inneholder ikke 1 mrd. kroner i ansvar pådradd ved reforsikring av GIEK Kredittforsikring AS.

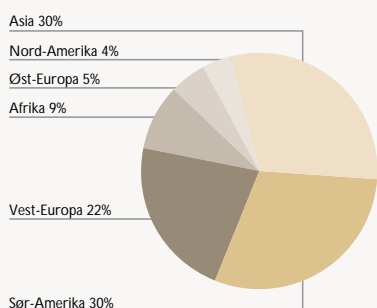

The World of ResidenSea ble bygget ved Fosen Mekaniske verksteder. Kontrakten ville gått til Tyskland dersom ikke Nordea hadde fått risikoavlastning fra GIEK i forbindelse med byggingen.

Forsvarlig beslutningsgrunnlag

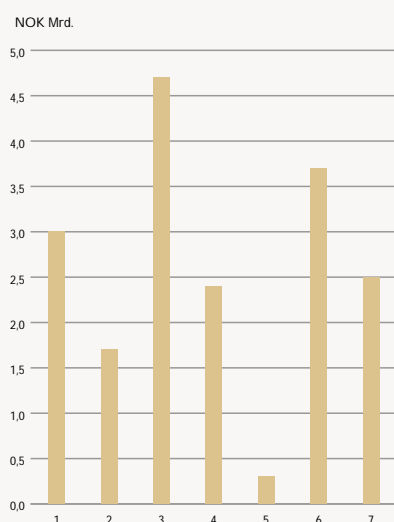

Tilsagn og ansvar fordelt på verdensdel

Sør-Amerika og Asia utgjør de desidert største «markedene» for GIEKs kunder. Skipsengasjementer til norske redere utgjør 8,3% og inngår i andelen for Vest-Europa.

Ansvar fordelt på landgruppe

GIEK følger i hovedsak OECDs landrisikogruppering, som oppdateres jevnlig. Landgruppe 1 representerer OECD land, og er de landene med minst risiko. Landgruppe 7 inneholder land med den høyeste risiko.

En kredittverdig kjøper er ikke nødvendigvis tilstrekkelig for et prosjekts vellykkethet. Dårlig utredede miljøkonsekvenser kan i ettertid påføre så store kostnader at kjøperen går konkurs. Brudd på internasjonale konvensjoner om menneskerettigheter kan øke faren for boikott. GIEK har derfor grunn til å se nærmere på flere forhold som påvirker den totale risikoen i omsøkte prosjekter eller leveringer. I dette ligger at sosiale og miljømessige faktorer vurderes i tillegg til de finansielle og økonomiske i enkeltsaker.

GIEKs vilkår krever alltid etterlevelse av gjeldende lovgivning. Det utarbeides i tillegg felles retningslinjer for disse områdene innen OECD, og GIEK implementerer disse på linje med andre land.

Korrupsjonsbekjempelse

Relativt nye lovendringer i hele OECD

området kriminaliserer bestillinger overfor utenlandske tjenestemenn. Egne avtaler i OECD-regi pålegger GIEK visse retningslinjer. I løpet av 2001 har GIEK arbeidet med en mest mulig felles nordisk utforming. Regler om korrupsjon er nå innført og innebærer en viss skjerpelse i vilkårene som vi anmoder våre brukere å gjøre seg kjent med.

GIEK avholdt et seminar for brukere og andre forretningsforbindelser i februar 2001 om disse temaene. Norsk næringsliv synes å være meget oppdatert på problemstillingene, og mange bedrifter har sine interne prosedyrer. ■■■

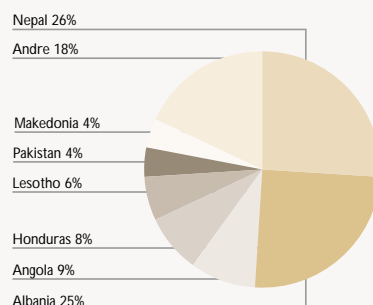
Norsk vannkraftsektor har vunnet frem mange steder i verden, bl.a. som her i Costa Rica. Costa Rica stiller strenge miljøkrav.

U-landsordningen

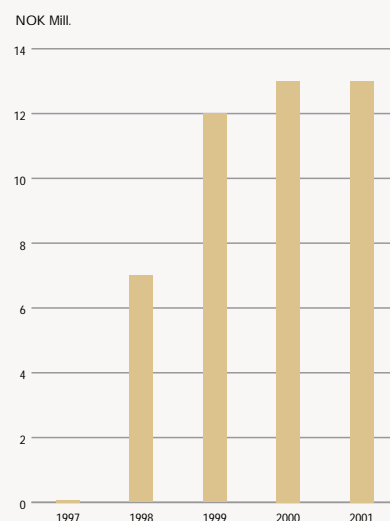

Situasjonen i Zimbabwe går fra vondt til verre. Ingen forfall som GIEK dekker betales. I forbindelse med presidentvalget nylig ble lokale valgobservatører buret inn. (AP Photo/pool)

Ansvar fordelt på land under U-landsordningen

Erstatningsutbetalinger U-landsordningen

Erstatningsutbetalingene under denne ordningen gjelder i første rekke Pakistan og Zimbabwe. Premieinntektene er tapt, og det trekkes på eget tapsfond.

Når GIEK anser landrisikoen for spesielt høy, kan en sak likevel bli vurdert under u-landsordningen under visse kriterier. For det første skal eksporten gå til et middelinntekt- eller et lavinntektsland. Saken må også tilfredstille en vurdering av kredittverdigheten til kjøper og landet. I tillegg skal den utviklingsfremmende effekten dokumenteres, noe Norad som oftest er ansvarlig for å utrede.

Ordningen er underlagt et balansekrav som de øvrige operative ordningene, men i tillegg til premieinntektene er det avsatt NOK 300 mill i et tapsfond som det kan trekkes på ved erstatninger. Fondet vises ikke i balansen men tas hensyn til ved vurderingen av balansekravet. Fondet er ikke rentebærende, noe GIEK mener det bør være.

Siden premieinntektene under denne ordningen ikke antas å være tilstrekkelige til å dekke tap, vil det ikke kunne gis garantier hvis samlet tapsfond og øvrig fond (EK og avsetninger) ikke er store nok. Garantirammen har vært fullt utnyttet de siste årene. Det er derfor ikke blitt gitt garantier av betydning under ordningen. Det er fremmet forslag om å utvide rammen og øke tapsfondet.

Avbinding

Stortinget har vedtatt å avbinde norsk hjelp. GIEK garantier og u-landsordningen

i særdeleshet, har alltid vært benyttet når såkalte blandede kreditter har vært gitt av Norge. En blanded kreditt er et lån som ytes samtidig med en gave der de to elementene til sammen finansierer en eksportkontrakt. Avbindingsvedtaket innebærer at eksportkontrakten ikke trenger å være tildelt en norsk eksportør for at gaveelementet fra Norge kan ytes. Avbindingsvedtaket krever internasjonalt anbud.

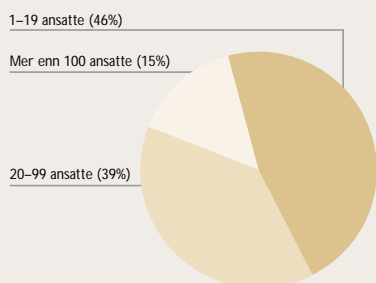
Siden rammen for U-landsordningen er fullt utnyttet har det i inneværende år ikke vært mulig å tilby finansiering dersom en norsk eksportør skulle vinne frem i det internasjonale anbudet. Dette har bidratt til å sette fart i arbeidet med å utvide rammene under u-landsordningen.

Bistandsmyndighetene har også fremmet forslag om at GIEK skal kunne dekke leveringer fra 3. land, idet man gjerne ser at blandede kreditter fra Norge også skulle kunne benyttes til å fremme sør-sør handel. En slik fjerning av kravet til norsk andel vil kun gjelde u-landsordningen, og vil gjøre den mer bistandspreget. Samtidig ønsker man å opprettholde systemet med å underkaste enkeltengasjementene grundig analyse med hensyn til risiko og utviklingsfremmende effekt. GIEK stiller seg positiv til at u-landsordningen benyttes til slike ubundne kreditter i tillegg til vanlige kreditter. ■■■

GIEK Kredittforsikring AS

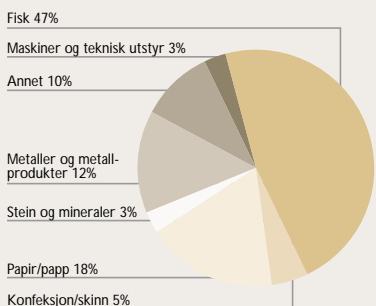
Forsikring av kundekreditter på inntil to år til kjøpere i rike OECD-land, såkalt marketable risiko, er regulert i EU og får virkning for Norge gjennom EØS-avtalen. Denne del av virksomheten er derfor pålagt å drives etter vanlig selskapslovgivning og forretningsmessige prinsipper. 2001 var første driftsår for GIEK Kredittforsikring AS (GK), som er et heleid datterselskap til GIEK.

SMB andel av antall poliser

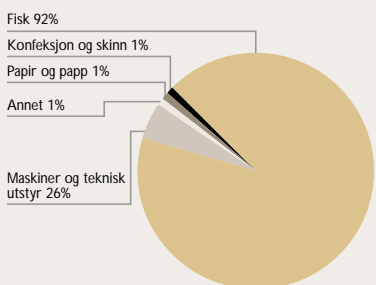
GK har et spesielt ansvar for små og mellomstore bedrifter. Blant GKs kunder står slike bedrifter for 85% av polisene.

Dekket eksport

GKs portefølje gjenspeiler tradisjonell norsk eksport.

Erstatningsutbetalinger

Fisk utgjorde størsteparten av selskapets erstatningsutbetalinger, også i 2001.

Det nye selskapet har videreført virksomheten til den tidligere Forretningsdelen i GIEK og tilbyr bedrifter avdekning av risiko på sine kredittsalg med en løpetid på inntil to år i alle land.

Selskapet reforsikrer seg i det internasjonale reforsikringsmarkedet hva angår land med marketable risiko. Risiko ved kreditt til kjøpere i andre land reforsikres eller dekkes på vegne av GIEK.

Kundekredittforsikringsmarkedet i Norge har de siste årene vært gjenstand for vekst, sammenslåinger og oppkjøp. GIEK Kredittforsikring AS er eneste gjenværende norskeide selskap i dette markedet.

Selskapet drives etter forretningsmessige prinsipper, men har spesielt som

formål å tilby risikoavdekning til små og mellomstore eksportbedrifter. Poliser med små volum har generelt et svakt dekningsbidrag. Små og mellomstore bedrifter utgjør 85% av kundemassen til GIEK Kredittforsikring AS.

Fokus på små og mellomstore bedrifter

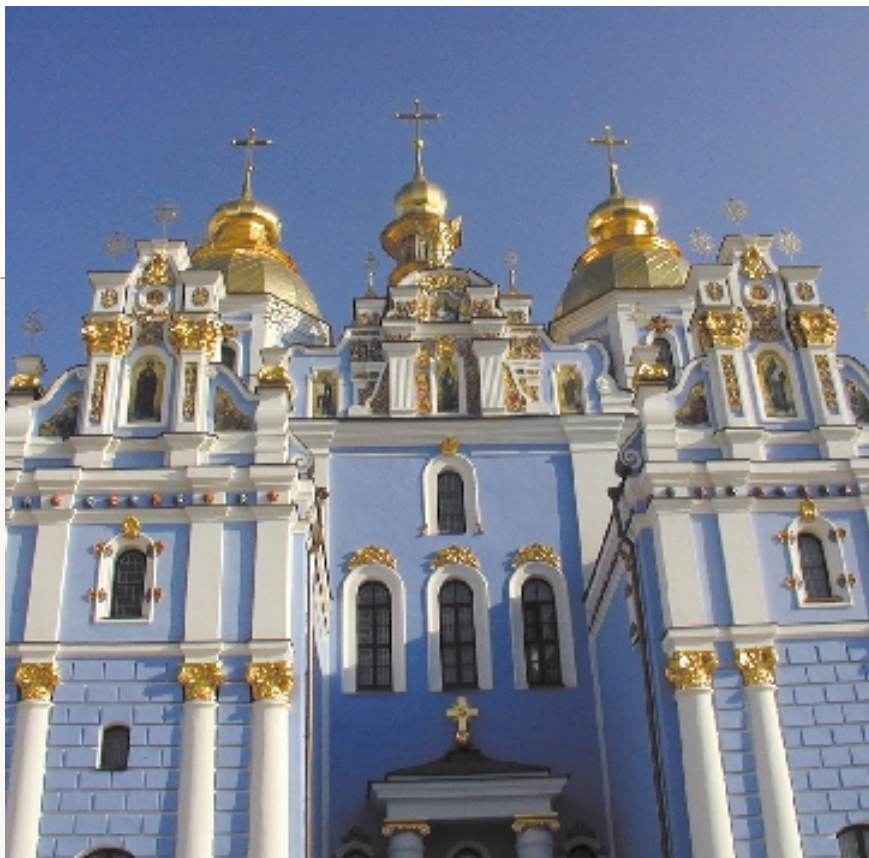
Av totalt antall løpende poliser er 46% for bedrifter med mindre enn 20 ansatte, mens 39% har mellom 20 og 100 ansatte. Det er viktig for selskapets inntekter også å ha noen større poliser i sin portefølje. Selskapets strategi er ellers å bedre produkttilbudet. Det er i den forbindelse besluttet å tilby eksportørene avdekning av risiko på salg også til norske kjøpere.

Eksport av fisk står for opp i mot halvparten av selskapets garantiansvar. (Eksportutvalget for fisk)

GIEK Kredittforsikring AS har en samarbeidsavtale med Credit Alliance. Her er våre kundebehandlere på besøk hos Die Allgemeine Kredit i Mainz, Tyskland

Det avdekkes kreditt-
risiko i alle verdensdeler.
Her fra Ukraina.

Dette innebærer en enklere hverdag for kundene som nå kan sikre alt kredittsalg under en og samme polise. Det er også åpnet for avdekning av førleveringsrisiko under GKs hovedprodukt: Generalgarantien.

Videre er det viktig for selskapet å ha et nært forhold til kundene for å kunne stoppe leveringer straks det oppstår problemer. Det er derfor gjennomført en utstrakt reisevirksomhet for å besøke både kunder og utenlandske kjøpere.

For å kunne tilby enda bedre internasjonal service har GK i 2001 inngått en samarbeidsavtale med CreditAlliance. Dette sikrer selskapet bedre tilgang til kredittinformasjon og lokal tilstedeværelse, noe som vil gjøre det enklere å følge opp mislighold og gjennomføre gjenvinning i erstatningssaker.

GK har 11 ansatte. Selskapet har et styre på syv personer. Personlig service er et av selskapets viktigste konkurransefortrinn, og det arbeides aktivt for å holde

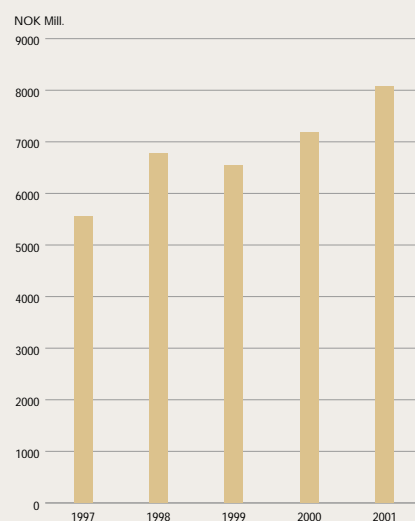
et høyt kompetansenivå for å tilfredstille de krav kundene stiller.

Økonomisk resultat

Det ble i 2001 innvilget i overkant av 4000 særskilte kredittgenser. Dette er en økning på 30% i forhold til hva GIEKs Forretningsdel hadde i 2000. Premieinntektene økte til NOK 24,4 mill. Erstatningsutbetalingene var også sterkt økende og utgjorde MNOK 19,0, hvorav NOK 8,0 mill ble dekket av refsikring. Teknisk resultat for skadeforsikring (driftsresultatet) ble TNOK 705 i 2001, mens årsresultatet ble NOK 2,7 mill.

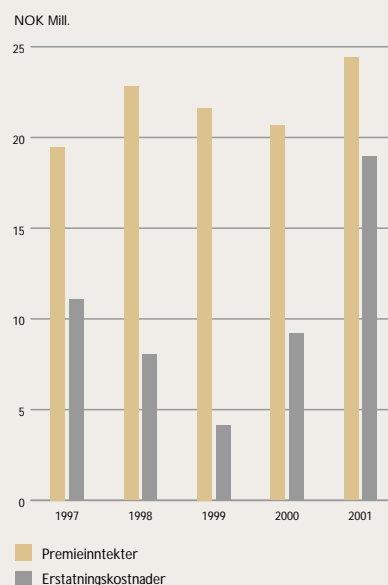
Det er tradisjonell norsk råvareeksport som utgjør den største andelen av garantert ansvar. Fisk, metaller og papir utgjør 75% av volumet. Hovedtyngden av erstatningene er i fiskebransjen. Nærmere 75% av GKs ansvar er knyttet til eksport til Vest-Europa, mens 41% av erstatningene i 2001 var på kjøpere i non-marketable land. ■■■

Dekket eksport

I 2001 økte garantiansvaret med 1 mrd. Mye av økningen er et resultat av økt ansvar på fisk.

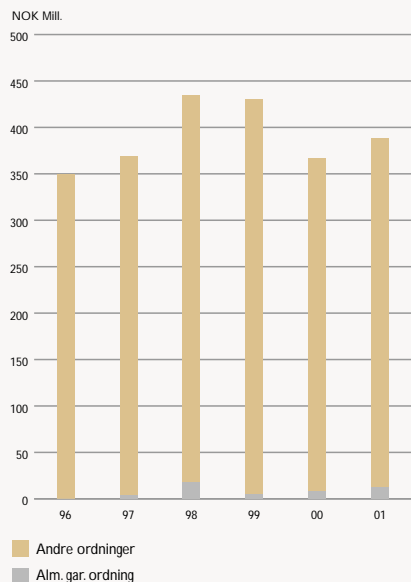
Premie og erstatning

Den vanskelige situasjonen i verdensøkonomien slo ut i store erstatningsutbetalinger i 2001.

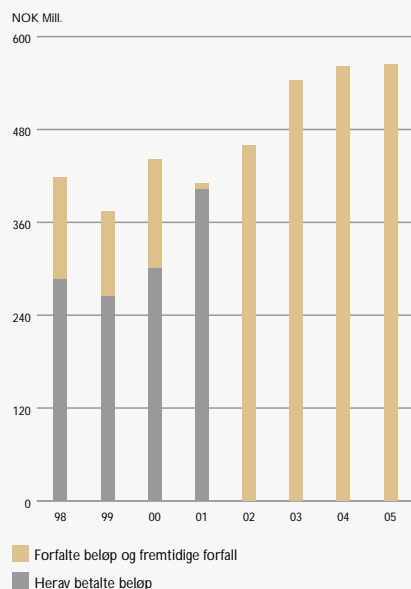
Gjenvinningsarbeid og gjeldslette

Gjenvinninger inkl. statlige gjeldsavtaler

Gjenvinningene er på samme nivå som tidligere år. Det aller meste relaterer seg til Gammel Portefølje.

Betaling under statlige gjeldsavtaler

Det gjenvinnes betydelige beløp under statlige gjeldsavtaler fremforhandlet i den såkalte Paris klubben. I 2001 var det spesielt lite mislighold under slike avtaler, først og fremst på grunn av Ecuador som nå gjør opp for seg.

Det har lenge vært tydelig at Argentina hadde et alvorlig gjeldsproblem. Krisen kom likevel overraskende på mange, og tapene er betydelige. GIEK har ikke utestående på landet. (REUTERS/Enrique Marcarian)

Når det oppstår mislighold på en kreditt, vil GIEK utbetale erstatning og overta fordringen på kjøper. GIEK ivaretar sine krav på linje med andre kreditorer og tar ofte rettslige skritt for at gjelden tilbakebetales. I en del tilfeller er det etablert sikkerheter som pant, som kan realiseres og dermed gjenvinnes erstatningsutbetalingen helt eller delvis. Det er betydelige beløp som man med en aktiv oppfølging, kan unngå å tape.

GIEKs juridiske avdeling har dette som sin hovedoppgave ved siden av vedlikehold av poliser og intern juridisk rådgivning. I løpet av 2001 fikk flere større saker sin endelige avslutning, noen uten tap av betydning som følge av iherdig misligholdsarbeid. Spesielt kan nevnes leveranser til en limtrefabrikk i Paraguay som dessverre ikke fungerte som den skulle, og en undervannsgraver i Indonesia hvis kjøper nektet å betale med henvisning til uroligheten i landet i 1998.

Parisklubben

Ved mislighold der kjøperen er offentlig eller der manglende betaling skyldes inngripen fra staten i mottagerlandet, blir fordringen gjerne gjenstand for refor-

handling i den såkalte Parisklubben. Tradisjonelt har gjenvinningsprosenten for slike fordringer vært betydelig. Nye fordringer i denne kategorien har GIEK på Pakistan og Indonesia. Nye fordringer er det også på Zimbabwe, men med dette landet er det ikke innledet forhandlinger.

Eldre fordringer som stammer fra gjeldskrisen på 80-tallet utgjør NOK 5,4 mrd, og føres i regnskapet under Gammel Portefølje. En vesentlig del av disse er omfattet av Gjeldsplanen som ble vedtatt av Stortinget i 1998.

Sletting av gjeld forutsetter enighet i Parisklubben og IMF/Verdensbanken. Mottakerlandene må forplikte seg til gjennomføring av visse sosiale programmer før gjeldsettergivelsen faktisk skjer. Jugoslavia ble innvilget betydelig gjeldsettergivelse, og Pakistan ble innvilget særdeles gunstige tilbakebetalingsvilkår i 2001. Verken Jugoslavia eller Pakistan blir klassifisert som spesielt fattig eller gjeldstynget u-land. Ettergivelse av fordringer til slike land synes klart politisk motivert. Mer generøse gjeldslettebetingelser generelt reduserer gjenvinningen, og dermed den regnskapsmessige verdien på slike statlige fordringer. ■■■

Erstatninger og avsetninger

I 2001 beløp erstatningsutbetalingene seg til NOK 97 mill., hvorav NOK 84 mill skyldes politisk risiko. NOK 47 mill ble utbetalt under Alminnelig garantiordning, hvorav det alt vesentligste er knyttet til politisk risiko. De største beløpene, uansett ordning, knytter seg til engasjementer i Pakistan. Tallene er vesentlig lavere enn i fjor.

Når det gjelder kommersiell risiko, hvor gjenvinningsmulighetene som oftest er lavere enn for politisk risiko, har utbetalingne vært moderate. Det har ikke vært betalinger av betydning for skipsengasjementer, som utgjør 25% av utestående ansvar.

Ved poliseutstedelse gjør GIEK avsetninger for fremtidig tap. Estimert forventet tap på ansvaret under løpende poliser bestemmer tapsavsetningen i balanseregnskapet. Avsetningen varierer over tid alt etter hvilken risikogruppe landet befinner seg i når porteføljevurderingen gjøres og hva som er gjenværende kredittid. Dersom mislighold oppstår, øker avsetningen, til dels betydelig.

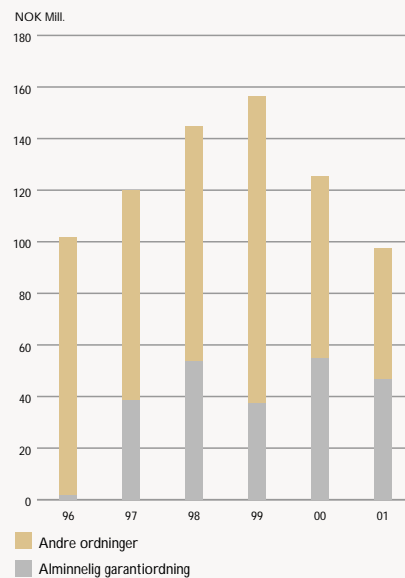
Ved erstatningsutbetaling gjør GIEK nye avsetninger for fremtidig tap, erstatningsavsetning. Muligheten for gjenvinning revurderes i kvartalsmessige porteføljevurderinger. En

økning i slike avsetninger reduserer fordringens verdi i balanseregnskapet. En økning inngår i resultatregnskapet som en kostnad. Erstatningskostnaden var i 2001 på NOK 144 mill., hvorav NOK 65 mill på Alminnelig garantiordning.

For 2001 økte tapsanslaget for utestående ansvar fra NOK 480 mill til NOK 607 mill, som er en økning på 26%. Av netto økning på NOK 127 mill, skyldes ca NOK 60 mill. økning i kursen på USD. (GIEK benytter Stortingskurs som gikk fra 8,0 NOK/USD i 2000 til 9,1 i 2001.) En betydelig del av økningen skyldes økt ansvar som følge av nye poliser, i første rekke på Dominikanske Republik, Mexico, Romania og Tyrkia.

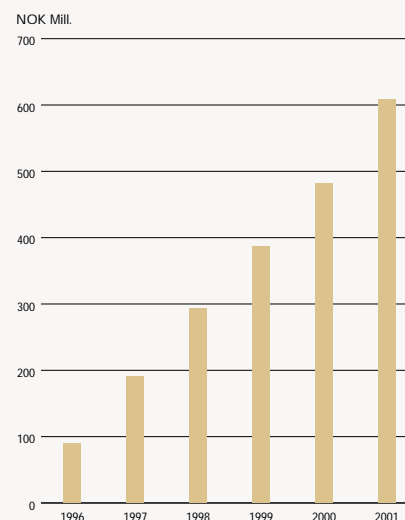
Ca NOK 40 mill skyldes økt risikonivå på ansvaret i Pakistan og Indonesia. Risikoøkningen resulterer i at estimert tap i forhold til utestående ansvar er økt fra 5,4% til 5,7%. Beregningen av den kommersielle risikoen i porteføljen er den samme som ved forrige årsskiftet. Det understrekes at tapsestimatene er usikre, både på enkeltland og som følge av at risikoen er konsentrert om et relativt lite antall land. Ved at det stadig tas mer risiko på nye land er tendensen at spredningen blir bedre. ■■■

Erstatningsutbetalinger

De totale erstatningsutbetalingene var lave i 2001. Utbetalingene under den Alminnelige Garantiordning ble også noe redusert i fjor. 7 mill. kroner ble i tillegg utbetalt under reformering med GIEK kredittforsikring AS.

Tapsavsetninger

Tapsavsetningene mot fremtidige tap øker som følge av utviklingen i ansvar og i risiko. Risikonivået i porteføljen til Alminnelige Garantiordning har hatt en moderat økning de siste to årene.

Pakistan er under et meget sterkt press, fra naboer, interne grupper og fra USA. Presidenten har vist meget stor tilpasningsdyktighet. Landet har fått en gunstig avtale med sine kreditorer. (REUTERS)

Resultatregnskap

(Tusen kroner)	Note	Alm. garanti- ordning		Gammel portefølje		SUS/ Baltikum		U-lands- ordningen	
		2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Driftsinntekter									
Opptjente premier	1	115 902	93 420	19 882	22 720	11 557	11 279	4 971	3 171
Premietilskudd	2	-	-	-	-	23 324	15 287	-	-
Gebyr og kredittopplysninger		3 493	1 415	-	-	50	45	-	-
Sum premieinntekter		119 395	94 835	19 882	22 720	34 932	26 611	4 971	3 171
Erstatninger og gjennvinninger									
Påløpne erstatningskostnader	3	-64 932	-52 338	-59 631	-9 089	4 654	-16 405	-24 256	-17 473
Kursgevinst/tap moratorie	4	169	4 033	3 906	190 196	283	10 778	124	3 546
Moratorieinntekt	5	34 249	24 857	355 581	116 885	8 043	373	14 947	14 503
Netto erstatning og gjennvinn.		-30 513	-23 447	299 855	297 991	12 981	-5 254	-9 185	576
Endringer tapsavsetning	7	-155 542	-63 236	21 719	8 179	-34 736	6 245	-11 656	-23 402
Endring i sikkerhetsavsetning	8	-	-	-	43 475	-	60 406	-	-
Administrasjonskostnader	9	-11 416	-9 508	-11 018	-7 521	-3 689	-3 991	-2 983	-1 334
Driftsresultat		-78 076	-1 356	330 438	364 844	9 487	84 018	-18 853	-20 989
Renteinntekter		32 686	22 095	46 897	49 054	5 332	3 191	297	129
Andre finansposter		-9	-15	-8	-6 278	-2	-43	-1	-3
Sum finansposter		32 677	22 079	46 889	42 776	5 330	3 148	296	126
Offentlig tilskudd	10	-	-	-321 300	-1 370 300	-	-	1 334	8 434
Periodens resultat		-45 399	20 724	56 027	-962 680	14 817	87 166	-17 223	-12 429

GIEK opererer Den Alminnelige garantiordning, SUS/Baltikum-ordningen og U-landsordningen. I tillegg administrerer GIEK en del ordninger hvor det ikke gis nye garantier, men hvor noen garantier løper fremdeles og fordringer søkes gjenvunnet. Disse er samlet i virksomhetsområdet Gammel Portefølje. De tre operative ordningene er underlagt et krav om balanse over tid.

Balanseregnskap

(Tusen kroner)	Note	Alm. garanti- ordning		Gammel portefølje		SUS/ Baltikum		U-lands- ordningen	
		2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Finansielle eiendeler									
Aksjer i GK A/S	11	35 000	100	-	-	-	-	-	-
Kasse, bank og postgiro		484 728	404 532	821 488	751 642	107 699	58 318	3 547	4 768
Opptjent rente		-	112		344		-		
Sum finansielle eiendeler		519 728	404 744	821 488	751 986	107 699	58 318	3 547	4 768
Fordringer utlandet									
Fordringer erstatningsutbetaling	3	70 418	51 530	694 742	701 272	48 486	76 834	910	800
Erstatningsavsetning (av fordringer)	3	-52 070	-41 205	-354 628	-322 160	-48 486	-63 348	-334	-800
Fordringer moratorieavtaler	5	84 627	54 756	5 203 444	5 216 596	111 778	111 670	48 929	36 735
Erst.avsetning (av moratorie)	5	-33 851	-11 499	-774 111	-780 225	-23 473	-39 084	-19 571	-7 714
Verdivurderte fordringer		69 124	53 582	4 769 446	4 815 483	88 305	86 071	29 933	29 020
Til gode hos norske eksportører		-1 811	11 608	522	514	-2 719	190	-46	372
Andre fordringer		-729	46	28	-	180	125	-29	-
Sum eiendeler		586 313	469 980	5 591 484	5 567 983	193 464	144 704	33 405	34 160
Egenkapital									
Egenkapital 01.01		-11 515	-32 238	2 503 468	3 466 148	93 256	6 090	-69 967	-57 538
Egenkapitaltilskudd		35 000	-	-	-	-	-	-	-
Periodens resultat		-45 399	20 724	56 027	-962 680	14 817	87 166	-17 223	-12 429
Sum egenkapital	12	-21 913	-11 515	2 559 495	2 503 468	108 073	93 256	-87 190	-69 967
Tapsavsetning for garantiansvar	7	607 522	480 522	137 945	159 883	85 391	51 448	120 595	104 127
Gjeld									
Gjeldsplan, rest til avregning	6	-	-	2 893 147	2 904 633	-	-	-	-
Annen gjeld		705	972	897	-	-	-	-	-
Sum gjeld		705	972	2 894 044	2 904 633	-	-	-	-
Sum gjeld og egenkapital		586 313	469 980	5 591 484	5 567 983	193 464	144 704	33 405	34 160

Noter til regnskapet

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet viser GIEKs fire virksomhetsområder.

GIEK har ikke valutakonti og fører ikke valutaregnskap. Alle valutatransaksjoner veksles om til norske kroner etter transaksjonsdagens kurs.

Ved verdifastsettelse av valutaforordringer i moratorieavtaler og andre avtaler benyttes dagskursprinsippet, kfr også note 7.

Inntekter og kostnader registreres når de er opptjent eller påløper, med unntak av administrasjonskostnadene som registreres etter kontantprinsippet. Avsetninger for fremtidige tap resultatføres etter hvert som slikt tap estimeres. Metode for beregning av avsetninger beskrives i note til den enkelte avsetning. Det er forutsatt kompensasjon for gjeldsslette foretatt av departementet.

1 Premie

Inntekter som gjelder flere regnskapsperioder periodiseres i henhold til resterende garantiansvar slik at det blir forholdsmessig mest inntekt når garantien er ny og har høyest ansvar. Valutakursavvik mellom fakturering og innbetaling av premie er en del av premieinntekten.

2 Premietilskudd

Bare SUS-Baltikum ordningen mottar premietilskudd. Tilskuddet bevilges av Stortinget. Summen av premietilskuddet og premien fra eksportøren skal dekke risikoen i hver garantisak.

3 Erstatningskostnad/erstatningsavsetning av fordringer

Ved utbetaling av erstatning overtar GIEK eksportørs fordring på debitor. Fordringen føres i balansen.

Erstatningsavsetning er den del av fordringene som antas ikke lar seg gjenvinne på regnskaps-avslutningstidspunktet. Porteføljevurderingen av fordringsmassen gjøres med sjablonsatser for landgruppe og erstatningsårsak med mulighet for manuell overstyring. Som erstatningskostnad føres endring i fordring og erstatningsavsetning fra forrige periode. Endringer skyldes bla. at GIEK:

- Utbetaler og gjenvinner både i nye og gamle saker.
- Foretar avskrivninger av fordringer.
- Overfører fordringer til moratorieavtaler.
- Valutakursavvik.
- Endrer vår vurdering av tapspotensialet i konkrete saker eller generelt for land/landgrupper.

Avsetning for kjente mislighold og erstatningskrav som ennå ikke er utbetalt, gjøres som en del av tapsavsetningen, se note 7.

4 Urealisert kursgevinst og tap moratorie

Deler av moratoriefordringene løper i USD og CHF. Fordringene føres etter dagskurs-prinsippet. Endring i fordringenes verdi på grunn av endret valutakurs bokføres som urealisert kursgevinst eller tap. Realisert kursgevinst/tap bokføres som inntekter moratorieavtaler, se note 5.

5 Inntekter og fordringer i moratorieavtale

Moratorieavtaler er gjeldsnedbetalingsavtaler med 20 land på bakgrunn av internasjonalt kreditor-samarbeid gjennom Parisklubben. Fordringene har oppstått som følge av erstatningsutbetalinger grunnet politisk risiko. Nye avtalers hovedstol inntektsføres i sin helhet i det avtalen inngås. For øvrig påvirkes inntekten av endringer i løpende avtaler, som påløpt avtalerente, konsolidering av avtaler, gjeldsettergivelse, realisert kursgevinst/tap, flytende rente og innbetaling av morarente.

Det blir gjort erstatningsavsetning for den del av moratoriefordringene som antas ikke lar seg gjenvinne på regnskapsavslutningstidspunktet.

GIEK har forutsatt delvis refusjon av pålagt gjeldsslette fra statskassen. For Gammel portefølje skjer refusjonen som hovedregel ved motregning mot gjeldsplanen, se note 6.

6 Gjeldsplanen

Den norske gjeldsplanen ble vedtatt av Stortinget i desember 1998 sammen med statsbudsjettet for 1999. Gjeldsplanen medfører at GIEKs fordringer mot visse land kan ettergis ved avregning mot et rammebeløp.

Gjeldsplanen er utnyttet slik i 2001 (TNOK):	Gml. Alminnelig ordning	Gml. særordning
Rest ramme for gjeldsplanen 01.01	1 241 794	1 662 838
Gjeldslette til Benin	0	9 983
Gjeldslette til Senegal	0	1 502
Rest ramme for gjeldsplanen 31.12	1 241 794	1 651 353

7 Tapsavsetning for garantiansvar

Tapsavsetningen har som mål å dekke fremtidige tap i garanti-ansvaret. Tapsavsetningen settes lik estimert fremtidig tap etter egen beregningsmetode. Tradisjonell erstatnings-avsetning for kjente mislighold som ennå ikke er erstattet, er inkludert i denne avsetningen. Det gjøres ikke avsetninger for garantitilsagn. Beregningsmetoden bygger på sjablonsatser som varierer i henhold til gjenværende kredittid, kjøpertype og landgruppe. Landgruppene er basert på OECDs landklassifiseringssystem. Endringer i avsetningen skyldes både at garantiansvaret endres og at risikoen for tap jevnlig revurderes for land/enkelt saker. Alle beløp med garantiansvar i valuta er omregnet til NOK etter valutakurs fastsatt ved Stortingets budsjettvedtak gjeldende for 2001.

I posten «Endring tapsavsetning» inngår også endring i forskuddsbetalt premie. Endringen i forskuddsbetalt premie påvirker derfor også den bokførte endringen i tapsavsetningen. Virkningene for Alminnelig garantiordning er vist i tabellen nedenfor:

Alm. garantiordning	2001	2000	Endring
Tapsavsetning	607 522	480 502	- 127 020
Forskuddsbetalte premier	293 747	322 279	- 28 532
Sum = endring i tapsavsetning			- 155 552

8 Sikkerhetsavsetning for garantiansvar

Sikkerhetsavsetningen var en skjønnsmessig avsetning som skulle dekke tap utover porteføljebasert/individuell tapsavsetning, se note 7. Den ble avviklet i 2000 ved tilbakeføring over resultatregnskapet for alle garantiordninger.

9 Andel administrasjonskostnader

GIEKs utbetalte administrasjonskostnader fordeles mellom virksomhetsområdene og andre ordninger som GIEK administrerer etter en fordelingsnøkkel som fastsettes årlig, og som skal gjenspeile underliggende arbeidsbelastning.

10 OFFENTLIG TILSKUDD/OVERFØRING TIL STATEN

Fra 1999 fastsettes årlig av Stortinget et beløp som skal innbetales til statskassen fra Gammel portefølje. For U-landsordningen er tilskuddet i 2001 til dekning av administrasjonskostnader.

11 Aksjer i GK AS

GIEKs tidligere virksomhetsområde Forretningsdelen videreføres i det heleide datterselskapet GIEK Kredittforsikring AS (GK) fra 01.01.01. Aksjeselskapet har overtatt forpliktelser på til sammen MNOK 165. Til dekning av aksjeselskapets egenkapital og forpliktelser ble det bevilget MNOK 200 av Stortinget. Opptjent kapital over tid for kortsiktig kredittforsikring er anslått å tilsvare dette beløpet. Aksjene er verdsatt til MNOK 35, tilsvarende egenkapitalen i GK ved oppstart. Det er utstedt 15.000 aksjer pålydende kr. 1.000. Overkursen utgjorde MNOK 20.

12 Egenkapital

Egenkapitalen for Alminnelig garantiordning består av akkumulert resultat og MNOK 35 i egenkapitaltilskudd til aksjene i GIEK Kredittforsikring AS. Det er et krav til ordningen at den skal gå i balanse på lang sikt. Bedringen i egenkapitalen etter det store underskuddet i 1998, har stoppet noe opp i 2001.

U-landsordningen har også negativ egenkapital. Ordningen har et tapsfond på opprinnelig MNOK 300, som pr 31.12.01 er på MNOK 296.

Nøkkeltall for særordninger

Nøkkeltall Operative Særordninger

tall i tusen NOK I løpet av året	U-landsordningen		SUS/Baltikum *	
	2001	2000	2001	2000
Nye søknader	546 400	153 700	46 400	41 100
Nye tilsagn	14 800	717 300	321 800	199 700
Økning i garantiansvar	178 800	140 900	285 000	146 400
Premieinntekter	4 971	3 171	34 932	26 611
Erstatningsutbetalinger	12 939	13 220	506	739
Gjenvinninger	2 754	1 662	11 292	224
Driftsresultat	-18 853	-20 989	9 487	84 018
Årsresultat	-17 223	-12 429	14 817	87 166
Ved utgangen av året				
Utestående tilsagn	625 700	553 800	311 100	1 238 600
Utestående poliseansvar	815 100	783 200	611 500	387 300
Estimert tap ansvar (tapsavsetning)	120 595	104 127	85 391	51 448
Utestående fordringer	49 839	37 535	160 264	188 504
Estimert tap fordring(erstatningsavsetning)	19 905	8 514	71 959	102 432

Nøkkeltall Diverse Ordninger *

tall i tusen NOK I løpet av året	Gammel	Gamle	SUS/Baltikum	SUS/Baltikum
	Alm. Ordning	ordninger	før 1999	etter 1999
Premieinntekt	19 839	43	6 225	5 333
Renteinntekt	27 329	19 559	1 865	3 467
Moratorieinntekt	243 533	112 048	8 043	0
Kursgevinst	850	3 056	283	0
Erstatningskostnader	-37 280	-22 351	4 568	0
Administrasjon	-5 292	-5 726	-1 476	-2 213
Driftsresultat	242 563	87 876	-1 423	10 910
Tilbakeført statskassen	0	321 000	0	0
Ved utgangen av året				
Utestående ansvar	1 857 800	19 100	370 100	241 400
Estimert tap ansvar (tapsavsetning)	135 656	2 289	55 299	30 092
Utestående fordringer	3 199 523	2 698 662	160 264	-
Estimert tap fordringer (erstatningsavsetning)	85 921	698 781	71 959	-

* SUS/Baltikum-ordningen fikk vesentlig endrede rammebetingelser i 1999, og det ble innført et regnskapsmessig skille som er rapportert i nederste tabell. Virksomhetsområdet Gammel Portefølje omfatter Gammel Alm. Ordning og Gamle ordninger. Gammel Alm. Ordning tilsvarer nåværende Alm. Garantiorrdning, men for garantier utstedt før 31.12.1993. Gamle ordninger omfatter restene av flere særordninger som alle er under avvikling.

Prosjekt NYTTIG nærmer seg slutten!

Prosjektlederne i Nyttig, til venstre Håkon A. Løe, (GIEK) og Kristinn Gudleikson, (Ementor).

«Garanti behandlingssystemet håndterer GIEKs produkter som er garantier stillet til norske eksportører.» Setningen er en nøktern beskrivelse i Ementors oppdragsdatabase av løsningen slik den nå vokser frem gjennom et stort engasjement fra såvel GIEK som kunde, og Ementor som leverandør. Forut for dette, ligger en lang prosess med kravspesifisering, løsningsutforming, programmering og testing. Mange mennesker er til daglig involvert, og når sluttregnestykket skal gjøres opp, vil det være lagt ned noe slikt som 28-30 000 timer i prosjektet. Av dette har GIEK selv lagt ned rundt 10–11 000 timer. Dette er en betydelig andel av prosjektets totale ramme, og helt i tråd med forutsetningene! Som utgangspunkt hadde GIEK forutsatt at de skulle involveres i alle faser av prosjektets organisering og gjennomføring. GIEKs deltakere jobber da også som en del av Ementors team, selv om engasjementet til forskjellige tidspunkter, nødvendigvis vil være noe variabelt.

Den tette integrasjonen mellom kunde og leverandør i prosjektet er i seg selv en utfordring, men gir også mange positive effekter. Ser vi det fra leverandørens side, sikrer det tette samarbeidet at spesifikasjoner og design blir meget godt ivaretatt. Løsningene som vokser fram, først på papiret, senere

på skjermen, kan hele tiden følges og prøves opp mot det miljøet de senere skal fungere i. Dette gir høy grad av løpende kvalitetskontroll, og gjør også at den endelige akseptansetestingen i forbindelse med en overlevering av prosjektet, blir enklere. Jeg tror nok også at eierskapet til løsningen, føles sterkt blant GIEKs deltakere, sannsynligvis også ut over selve kjernegruppen. Mange har vært involvert i brukerbeskrivelser (use cases), kvalitetssikring gjennom gjennomlesning av spesifikasjoner, utvikling av testbeskrivelser og dokumentasjon. Innfasingen av den nye løsningen burde således gå smertefritt for seg.

Fra GIEKs side, tror jeg nok man kjenner seg igjen i påstandene om det i perioder har vært noen tøffe tak, mye arbeid, og at man av og til kan ha følt at man har mistet litt av kontakten til det daglige arbeidet i linjen. Erfaringsmessig er det vanskelig å få frigjort tilstrekkelig med fagressurser hos en kunde i en prosjektsituasjon. Jeg tror imidlertid Ementors oppfatning generelt, er at GIEK har lagt ned en fantastisk stor innsats i prosjektet. Vi har en klar oppfatning av at man var godt forberedt, og at man gikk til oppgavene med stor entusiasme. Og i etterkant er det jo å håpe at man ser tilbake på tiden fra de første strekene ble tegnet på brunt papir

klistret opp på veggene og fram til at man ser nye løsninger på skjermene, som en hektisk, men likevel lærerik tid. Og samtidig har man klart å holde den daglige virksomheten i selskapet i gang. Det er jo en bragd i seg selv, sett ut fra GIEKs størrelse i forhold til de timene som er lagt ned i prosjektet.

Fra Ementors side skal man vel ikke legge skjul på at kontraktsformen som er valgt, er en utfordring mht løpende oppfølging. Som integrerte medlemmer i prosjektgruppen, har GIEK definerte plikter, men Ementor har likevel ansvaret! Problemstillingen blir på mange måter å holde på formalismen i kontrakten, samtidig som man er avhengig av tett og løpende samhandling hele tiden. Når man hele tiden jobber sammen, med overlappende oppgaver, kan det av og til være vanskelig å vite hvilken hatt man til enhver tid bærer. Likevel, jeg har et klart inntrykk av at man har klart å skille rollene på en rimelig måte. Samtidig synes jeg å kunne se at man har hatt det morsomt sammen! Og det er til syvende og sist viktig for at man skal kunne lykkes i et samarbeid.

Det er viktig å være likeverdige partnere i det daglige arbeidet. Det er ikke tvil om at et prosjekt som NYTTIG forutsetter en solid kompetanseoverføring av faglig art til utviklergruppen, som på sin side har et klart ansvar for å tilbakeføre systemkompetanse som gjør GIEK i stand til å forvalte systemet videre i sin organisasjon. Jeg har i hvert fall et klart inntrykk av at prosjektet har lyktes med dette så langt. Og vi begynner å se slutten på det hele! Hovedtyngden av programmeringsarbeidet er ferdig, datakonvertering forberedes, og de endelige testene står for døren. Så får vi se om prosjektets motto slår til: NYTTIG skal gjøre GIEK DYKTIG og kunden LYKK'LIG! Lykke til med det videre arbeidet! ■■■

Oslo 18.3.02
 Øyvind Bastiansen
 Seniorkonsulent
 Ementor

■ ■ ■ Informasjon om garantitilbudet

■ ■ ■ **Generalgarantien** er hovedproduktet til GIEK Kredittforsikring AS. Garantien sikrer eksportøren mot tap på kortsiktige eksportkreditter (inntil ett år). Garantien dekker risikoen for at kunden ikke kan betale av kommersielle eller politiske grunner. Garantien dekker i utgangspunktet all eksport bedriften foretar, og det blir gitt en øvre grense for hvor mye eksportøren til en hver tid kan ha utestående på hver enkelt kjøper.

■ ■ ■ **Årspolisen** er et biprodukt av Generalgarantien og sikrer også eksportøren mot tap på kortsiktige eksportkreditter (inntil ett år). Garantien dekker risikoen for at én eller flere spesifiserte kunder i ett spesifisert land ikke kan betale i forbindelse med løpende eksport.

■ ■ ■ **Rembursgarantien** avdekker risiko for manglende betaling ved remburs.

■ ■ ■ **Individualgarantien** avdekker risiko forbundet med enkeltleveranser av varer og tjenester, og stilles vanligvis for lengre kreditter (over 2 år). Den kan bli gitt som en leverandørkreditt der leverandøren selv tar opp et lån, eller långiveren kan inngå en låneavtale med kjøperen. GIEK vil da stille en garanti direkte overfor långiveren; en långivergaranti. Garantien kan dekke både kommersiell og politisk risiko.

■ ■ ■ **Kontraktsgarantien** sikrer eksportøren mot tap som kan oppstå i produksjonstiden før levering dersom inngåtte kontrakter ikke blir gjennomført eller oppfylt av kjøper som følge av konkurs, insolvens eller politiske hendelser.

■ ■ ■ **Investeringsgarantien** avdekker politisk risiko forbundet med investeringer i utlandet. Garantien kan dekke investeringer i form av egenkapital, lån, produksjonsutstyr eller andre økonomiske ytelser ved etablering av egen bedrift eller deltagelse i økonomisk foretak i utlandet. Denne garantien dekker kun politisk risiko.

■ ■ ■ **Bondgarantien** hjelper eksportøren å stille anbuds-, forskudds- eller fullføringsgaranti (bonds). Garantien stilles vanligvis av eksportørens bank overfor kjøperen, og GIEK kan ta inntil 50% av bankens risiko. Utbetalingene som banken og GIEK må foreta, må tilbakebetales av eksportøren dersom det skjer rettmessig trekk, mens urettmessig trekk kan dekkes av GIEK ved en tilleggspolis.

■ ■ ■ **Garantien for anleggsmateriell** avdekker risiko for økonomisk eller fysisk tap av anleggsmateriell brukt ved arbeid i utlandet. Garantien dekker kun tap som skyldes politiske forhold.

■ ■ ■ **Mer informasjon om GIEK** finner du på www.giek.no. Du kan der tegne gratis abonnement på vårt kvartalsvise nyhetsblad, Eksportøren, eller ringe 22 87 62 00.

■■■ Ordforklaringer

- **Bern Unionen** – The Berne Union of Credit and Investment Insurers – Internasjonal organisasjon med formål å ivareta garantiinstituttene felles interesser, og sikre sunne prinsipper i finansieringen av internasjonal handel og investeringer. Statlige så vel som private eksportkredit- og investeringsgarantiinstitusjoner kan være medlemmer.
- **Beløp bundet av garanti-rammen** Summen av ansvar under gitte poliser og potensielt ansvar under gitte tilsagn.
- **Gjeldsplan** Plan for norsk ettergivelse av gjeld som de fattigste u-land har til den norske stat.
- **HIPC-initiativet** (Heavily Indebted Poor Countries) Multilateral plan for gjeldslette til de mest forgjeldede land i regi av IMF, Parisklubben og Verdensbanken.
- **Kommersiell risiko** Risiko for at kjøper går konkurs eller av andre grunner ikke betaler.
- **Moratorieavtale** Avtale, ofte i regi av Parisklubben, som innebærer at et debitorland får utsettelse av betalingen av gjeld til et kreditorland.
- **Nytt garantiansvar** Samlet ansvarsbeløp for poliser utstedt i perioden.
- **Parisklubben** Parisklubben er en uformell sammenslutning av kreditorland og behandler stat til stat fordringer/gjeld. Samarbeidet gjør det mulig for debitorland i vanskeligheter å forhandle med sine kreditorer under ett.
- **Politisk risiko** Risiko for krig, ekspropriasjon og aksjoner fra offentlige myndigheter som hindrer betaling. Dersom debitor er en fremmed stat eller offentlig selskap, regnes manglende betaling som politisk risiko.
- **Tilsagn** Skriftlig og bindende tilbud om garanti.
- **Utestående garantiansvar** Ansvar under utstedte poliser.

Dronning Mauds gt. 15, 0250, Oslo

Postboks 1763 Vika, 0122, Oslo

Telefon +47 22 87 62 00

Telefaks +47 22 83 24 45

Internett www.giek.no

E-post giek@giek.no